

Branka Jurca: Snežaki v vrtcu. Ljubljana, Mladinska knjiga 1983. (Mala slikanica)

Mladinska knjiga je izdala novo knjigo plodovite slovenske pisateljice Branke Jurce. Besedilo je kratko, zgoščeno in prikupno; pisateljica nam s svojim značilnim lahkotnim peresom popiše, kako so otroci iz dveh vrtcev narisali sneženega moža in napravili sneženo deklico, med njima je vzklikla ljubezen — in logično, treba je bilo napraviti še snežene otroke.

Mladim slovenskim bralcem se je pisateljica Branka Jurca priljubila predvsem zaradi prešernega smeha, optimizma in radoživosti, ki jih za zvrhan koš natrosi v svojih delih. Le redko se loteva velikih, tragičnih tem, ampak piše dela, v katerih se kot rdeča nit vleče sporočilo, naj živijo otroci srečno, veselo in razgibano otroštvo. Resne stvari sodijo v kasnejši čas, otroštvo pa naj bo brezskrbno, pisano in igrivo. Tudi ko se je pisateljica literarno spominjala lastnega otroštva ali pa je čutila s svojimi malimi junaki iz vojnega časa, je hotela ohraniti življenjsko vedrino in upanje. Vedno znova je zaslutiti posebno vznesenost, navdušenje in začaranost nad spoznanjem, kako dobro je, da smo pravzaprav tukaj.

Razumljivo, ta posebna življenjska usmeritev tke tudi ustrezen slog: v knjigi *Snežaki v vrtcu* je bilo na primer nebo poveznjeno nad hiše, vrtca sta se imenovala Rdeča redkvice in Čurimuri. Snežak Martin, ki so ga otroci narisali, je imel smeh v očeh, bil je dobre volje ter pravi pravcati debeluh-zavaluh. Prodajalki, ki je Martina pripela na okno trgovine z igračami, kamor so junaka odnesli otroci, je bilo največ do te-

ga, da snežaku ne bi bilo dolgčas. Ker so ga vsi občudovali, je začutil, kako mu bije srce; še malo se ni dolgočasil. In spet značilni izrazi: ponoči je snežak Martin oddrobenceljal po pločniku, vse je bilo prekrito s puhastim snegom, snežna deklica, na katero je naletel Martin, je bila okrogla, polnih lic, vesela in lepa. Tudi njej je začelo biti srce. Naslednjega dne, ko v izložbenem oknu ni bilo več snežaka Martina, je v vrtcu vzbrbotalo. Kako slikovita so bila šele imena snežnih otrok! To so bili: Snežko Palček, Zavaluhec, Snežko Sredinček, Večji ko nobeden, Snežko Kazalček, Važič pa tak, Snežko Prstanec in Snežko Mezinček. Običajnega izražanja in suhoparnih popisov ni — še besede so nekako okrogle, vesele in prijazne, vse se giblje, kotrlja in skaklja.

Nevsiljivo se prikrade na dan tudi spoznanje, da je za otroke kljub spremembam v sodobnosti velikega pomena tradicionalna družina, sestavljena iz matere, očeta in otrok. Nič velikega ni v vsem tem — gre za to, da se imajo te naravno ali kakorkoli že povezane osebe rade. Pa če se vrednote in postave iz preteklosti še tako rušijo, je za otroke morebiti res dobro, da živijo v stiku z ženskim in moškim principom, ne glede na biološko sorodnost. Seveda bi bilo tako določilo nesmiselno ustoličiti in vsem ljudem vsiliti kot predpis, posebej ne tistim, ki se jim je življenje obrnilo po svoje, gre zgolj za preprost vzorec ali za nekaj, kar si otroci zaradi življenja večine ljudi okoli sebe pač želijo.

Prisrčno knjigo *Snežaki v vrtcu* je ilustrirala Ančka Gošnik-Godec. Tako z literarne kot z likovne plati je mogoče govoriti o umetniško ubrani in usklajeni celoti. Ilustratorkin delež je na moč pomemben:

prispevala je vesele, barvno močne in pisane podobe. Tako kot pisateljici Branki Jurci se tudi njej vse smeje — rdečelični otroci, dobrodušni in razpoloženi snežaki, vabljuje igrače, pravljичno skrivnostna zima, toplota med otroki in sicer zimsko hladnimi sneženimi osebami.

Tudi knjiga *Snežaki v vrtcu* se uvršča med tista dela obeh ustvar-

jalk, ki so jih slovenski otroci sprejeli za svoja in radi posegajo po njih. Majhno slovensko knjižno tržišče se lahko pohvali z bogato bero slikanic za najmlajše; ustalitvena prizadevanja v gospodarstvu nikakor ne bi smela povzročiti, da bi se to število zmanjšalo.

Marija Švajncer

NOVA KNJIGA PISATELJICE POLONCE KOVAČ

Polonca Kovač: Pet kužkov išče pravega. Ljubljana, Mladinska knjiga 1982. (Deteljica)

Polonca Kovač sodi med najvidnejše slovenske mladinske pisateljice sodobnega časa. Vsaka njena zgodba je presenečenje zase: mlade in starejše bralce vsakič pritegne z nenavadno drugačnostjo, razgibanostjo in predvsem z radoživostjo. Domišljajska snovanja so tako bogata, da omogočajo smeh, začudenje, očaranost in veselje, seveda pa vse to ne pomeni odmikov iz tukajšnjega bivanja, ampak prav nasprotno — bralci se lahko v teh prisrčnih zgodbah prepoznavajo in se s posameznimi junaki istovetijo ali pa se posredno smejejo na svoj račun. Pisateljčine literarne osebe — bodisi ljudje, bodisi živali — so prijetni, nečimrni, trmasti, vzorni, jeznoriti, skratka taki, kot so ljudje, ki jih srečujemo na ulici, v šoli, v mestnem nasadu, na delovnem mestu ipd. ali pa delimo življenje z njimi. Najbrž bo že držalo, kar je zapisal avtor spremne besede Jože Snoj, da je namreč čudežna Deveta dežela prišla med nas.

V knjigi *Pet kužkov išče pravega* je pasji svet, ki nam ga avtorica pričara, nadvse zabaven in poučen. Ma-

ti jazbečarka je skrbna, tankočutna in razumevajoča »vzgojiteljica«. Njenih pet mladičev ima toliko značajskih posebnosti, da je upravičeno zaskrbljena, kaj bo s kužki v prihodnosti, kajti, poudarja pisateljica, vsakdo na tem svetu potrebuje nekoga, s katerim bi se ujemal. Kakšne pasje življenjske poti čakajo te lajajoče osebnosti?

Kaj bo s trmastim, svojeglavim in samosvojim Bolfijem? Kako se bo znašel naivni Bukso? Kaj čaka plašno in ponižno Bubiko, edino predstavnico ženskega spola oziroma samičko? Na koga se bo v življenju obrnil odličnjak Biser? Kam bo odšel vedoželjni Bobi?

Pasja mama mladičem dopušča, da svobodno razvijajo svoje osebnosti in do neke mere ohranjajo tisto, kar jim je podarila narava. Polonca Kovač spretno in nič kaj pridigar-sko »podtakne« vzgojni model: treba je pač priznati, da otroci prinesejo marsikaj tudi s seboj na svet, zato moramo domiselno, potrpežljivo in izvedensko v njih dramiti tiste življenjske zmožnosti, ki se skrivajo globoko v notranjosti ter tu in tam pogledajo na dan. Vseh otrok torej ne gre izenačevati in istovetiti niti jih prisiljevati, da bi bili vsi po istem kopitu, ampak jih pripravljati